

O‘SIMLIKLARDA PARAZITLIK QILUVCHI ZARARKUNANDALAR**Mamasodiqova Moxigul Muzaffarovna**

Andijon davlat pedagogika instituti biologiya yo‘nalishi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7977120>*Qabul qilindi: 26.05.2023**Crossref DOI: 10.24412/cl-37059-2023-05-223-224*

Annotasiya: Parazitlar (parazit o‘simliklar) - o‘simliklarning ekologik guruhi bo‘lib, oziq moddalarni bevosita boshqa o‘simliklarning to‘qimalaridan oladi. Aksariyat hollarda parazitizm bo‘limi vakillari orasida ma’lum angiospermlar (Magnoliophyta), juda kam uchraydi, istisno sifatida ignabargli daraxtlar (Pinophyta), shuningdek, yashil suv o‘tlarining pastki o‘simliklarida (Chlorophyta).

Kalit so‘zlar: Parazitlar, magnoliophyta, pinophyta, chlorophyta, Pokiston, fotosintez.

Annotation: Parasites (parasitic plants) are an ecological group of plants that take nutrients directly from the tissues of other plants. In most cases, some angiosperms (Magnoliophyta) are rarely found among the representatives of the parasitism department, with the exception of conifers (Pinophyta), as well as in the lower plants of green algae (Chlorophyta).

Key words: Parasites, magnoliophyta, pinophyta, chlorophyta, Pakistan, photosynthesis.

ASOSIY QISM.

Parazitlar (parazit o‘simliklar) - o‘simliklarning ekologik guruhi bo‘lib, oziq moddalarni bevosita boshqa o‘simliklarning to‘qimalaridan oladi. Aksariyat hollarda parazitizm bo‘limi vakillari orasida ma’lum angiospermlar (Magnoliophyta), juda kam uchraydi, istisno sifatida ignabargli daraxtlar (Pinophyta), shuningdek, yashil suv o‘tlarining pastki o‘simliklarida (Chlorophyta) Parazit germinal ildizning yoki kamdan-kam hollarda poya to‘qimalarining o‘zgarishi natijasida hosil bo‘lgan gaustoriya orqali xos o‘simlik bilan aloqa qiladi.

Hozirgi vaqtda 19 oilaga mansub 4100 ga yaqin asteniya - parazit o‘simliklar turi ma’lum. O‘simliklar kasalliklari — o‘simliklarda turli sabablar — kasallik qo‘zg‘atuvchilar hamda noqulay tashqi sharoit ta’sirida yuz beradigan patologik jarayonlar. Bular organizm funksiyasi (fotosintez, nafas olish, o‘stiruvchi moddalar

sintezi, suv, oziq moddalar harakati)ning buzilishiga, o‘simlikning butunlay nobud bo‘lishi yoki ba’zi organlarining zararlanishiga olib keladi.

O‘simliklar kasalliklari hosilni kamaytirib, sifatini buzadi. Mas, viltning rivojlanishi va tarqalishi uchun qulay sharoit vujudga kelgan yillari paxta hosili 20—25% ga, ba’zi hududlarda 60—80% gacha kamayishi mumkin.

XULOSA.

O‘simliklar kasalliklarining 30 mingdan ortiq turi ma’lum. Ular belgilari yoki tiplari (patografik tasnif), zararlangan o‘simliklar (o‘simlikshunoslik tasnifi) hamda kasallik qo‘zg‘atuvchi sabablar (etiologik tasnif) bo‘yicha guruhlanadi. Etiologik tasnif negizida O‘simliklar kasalliklari yuqumsiz va yuqumli kasalliklarga ajraladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. B.S.Islomov, M.A.Hasanov Botanika (darslik). Samarqand 2020.
2. O‘. Pratov, A.S. To‘xtayev, F.O‘. Azimova. Botanika Toshkent - 2005.
3. I.Xamdamov., I.Shukrullayev.,YE.Tarasova. va boshqalar. Botanika asoslari.T., "Mehnat", 1990-yil.
4. Lavrenova G. V., Lavrenov V. K. Dorivor o‘simliklar entsiklopediyasi. 2-jild. - Donetsk: Donechchina, 1997. - S. 422.
5. Tursunboeva Gulbahor Sultanovna, Komilova Shoira Rafiqovna. Botanika asoslari (o‘quv qo‘llanma). Toshkent 2009.